

HE laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (HE 212/2020)

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus 24.11.2020

Juha Mykkänen, Riitta Konttinen

23.11.2020

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

THL tukee ja kannattaa uudistuksia

- Asiakastietojen sähköisen käsittelyn uudistukset tarpeellisia ja merkittäviä
- Edistävät sote-uudistuksen toimeenpanoa sekä tietoturva- ja tietosuojariskien hallintaa
- Valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöönottojen ja hyödyntämisen laajentaminen varmistaa sujuvat palvelut, sote-uudistuksen edellyttämän toimivan tiedonhallinnan ja kattavan kansallisen tietopohjan

THL kannattaa laaja velvollisuutta liittyä valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin

- Liittymisvelvoitteen laajentaminen:
  - johtaa parempaan tietojärjestelmien yhteentoimivuuteen, parantaa asiakastietojen saatavuutta ja tuottaa kattavamman tietopohjan
  - selkeyttää yksityisten palveluntuottajien tiedonhallinnan velvoitteita
  - pienentää tietoturvapoikkeamien ja tietovuotojen riskiä toimijan varmistaessa tietoturvasuunnitelman ja järjestelmäratkaisunsa tietoturvallisuuden
- THL kannattaa sosiaalihuollon palvelunantajien liittymisaikataulua

THL kannattaa henkilön mahdollisuutta tallentaa hyvinvointitietojaan omatietovarantoon

- Hyvinvointisovellusten sertifiointi ja niihin kohdistettavat olennaiset vaatimukset ja valvonta aiheuttavat *merkittäviä uusia tehtäviä* THL:lle ja Valviralle
- Ehdottoman tärkeää turvata riittävä siirtymäaika *asiakastietoja saavien* hyvinvointisovellusten toimeenpanoon ja niiden vaatimusten sekä sertifiointimenettelyihin tarkentamiseen
  - *THL esittää, että siirtymäaika on vähintään 2 vuotta lain voimaantulosta*

THL kannattaa tietosuojaan ja tietoturvaan ja järjestelmien luokitteluun liittyviä täsmennyksiä

- Esityksen mukaiset täsmennykset ja muutokset selkeyttävät sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojan ja tietoturvallisuuden toteuttamista.
- Sertifioinnista ja viranomaisvalvonnasta huolimatta palvelunantajien oma *tietoturvasuunnitelma* ja siihen pohjautuva omavalvonta ovat ratkaiseva tietoturvallisuuden ja riskien hallinnan elementti
- Järjestelmien luokittelun täsmennykset selkeyttävät A- ja B-luokan sertifiointimenettelyjä (testaus ja tietoturva-auditointi)

THL esittää tietojärjestelmien yhteistestauksen velvoitteeseen tarkennusta

- THL esittää, että 36 §:ää täsmennetään siten, että erillistä yhteentoimivuuden testausta ei suorita valtakunnallisille tietojärjestelmäpalveluille eikä *niille luokan A tietojärjestelmille, jotka käyttötarkoituksensa perusteella edellyttävät vain tietoturvallisuuden arviointia*
  - 29 § mukaisesti luokkaan A voidaan sisällyttää myös muita kuin Kanta-palveluihin liittyviä tietojärjestelmiä
  - yhteistestaus relevantti vain niissä tietojärjestelmissä, jotka liittyvät Kanta-palveluihin
  - esimerkiksi tekniset Kanta-välityspalvelut tai muut, osin myös perustelutekstissä mainitut, tietojärjestelmät voivat edellyttää tietoturvallisuuden auditointia

Esitys lisää ja laajentaa THL:n tehtäviä 1/2

- Lain toimeenpanon ja ohjaamisen varmistamiseksi laitoksen resursseja tulisi lisätä
- Arvioitu vuosittainen lisäresurssitarve THL:n laajentuvien tehtävien turvaamiseksi esityksen mukaisten ohjaustehtävien toimeenpanossa on 600 000 euroa
- Esitys laajentaa THL:n määrittelyvastuulla olevia Kanta-palveluiden sisältöjä mm. hyvinvointitietojen ja -sovellusten sekä sosiaalihuollon liittymisvelvollisuuden ja tietorakenteisiin lakitekstistä siirtyvän erityissuojattavuuden myötä

Esitys lisää ja laajentaa THL:n tehtäviä 2/2

- Lisäksi lakiuudistus edellyttää muutoksia ja täysin uusia sisältöjä THL:n viranomaismääräyksiin sekä tukea ja ohjausta organisaatioiden tietoturvasuunnitelmille mm. koulutusten kautta
- Tietojärjestelmien luokan A laajentaminen ja nykyistä laajempi olennaisten vaatimusten kohdistaminen luokan B järjestelmiin edellyttävät merkittävää valmistelua ja yhteistyötä
- Valviran viranomaisvalvonnan resursointi on varmistettava

Kiitos!